

Леуська О.І., здобувачка вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Поліщук І.В., старший викладач

СУТНІСТЬ ТА ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ДОГОВОРУ МОРСЬКОГО КРУЇЗУ

Морський круїз – спеціально організована колективна морська подорож за певною програмою з наданням його учасникам широкого комплексу послуг (побутового та екскурсійного обслуговування, харчування, культурно-масових розваг, інших послуг, що надаються в залежності від цілей морського круїзу). Така подорож здійснюється зазвичай по замкнутому колу та поїздками з портів у внутрішні райони країн. Такі властивості морського круїзу, як спеціальна організація колективної морської подорожі і заздалегідь обумовлений комплекс послуг, якими користуються учасники морського круїзу, дозволяють відмежувати морський круїз не тільки від перевезення морем індивідуальних пасажирів, але й від організованих груп пасажирів. Морські круїзи поділяються на внутрішні (між портами однієї держави) та міжнародні (між портами різних держав). Основними видами міжнародних морських круїзів є кільцеві (із заходом у 7 – 12 портів), в одному напрямку (наприклад, навколо Європи, навколо Скандинавії), кругосвітні і міжконтинентальні [1, с. 61].

Договір морського круїзу є різновидом договору морського перевезення пасажирів. За договором морського круїзу одна сторона – організатор круїзу зобов'язується здійснити колективну морську подорож (круїз) за певною програмою і надати учасникові круїзу всі пов'язані з цим послуги (морське перевезення, харчування, побутове та екскурсійне обслуговування тощо), а інша сторона – учасник круїзу зобов'язується сплатити за це встановлену плату. Документом, що підтверджує наявність договору морського круїзу, є іменна путівка або інший прірівняний до неї документ, виданий організатором круїзу [2].

У випадку, коли організатор круїзу не може надати учасникові круїзу місце на судні, яке передбачено договором, або за згодою учасника круїзу таке ж місце на іншому судні, що за своїми характеристиками і комфортабельністю не нижче обумовленого, учасник круїзу вправі відмовитися від договору і повністю отримати назад плату за круїз.

Організатор круїзу має право відмовитися від договору морського круїзу у разі виникнення до початку круїзу обставин, зазначених у пунктах 1-4 статті 156 Кодексу торговельного мореплавства України.

Якщо ці обставини трапились після початку круїзу і привели до його припинення, договір анулюється. У цьому випадку організатор круїзу зобов'язаний повернути учаснику плату за невикористану частину круїзу і на вимогу останнього доставити його в порт відправлення. Організатор круїзу несе відповідальність за шкоду, заподіяну смертю або ушкодженням здоров'я учасника круїзу, а також втратою або пошкодженням його речей відповідно до правил статті 193 Кодексу торговельного мореплавства [2].

Правові відносини, які виникають при оформленні морських круїзів, не збігаються із звичайними договірними відносинами з перевезення пасажирів і багажу, відрізняючись від них суб'єктивним складом і колом обов'язків сторін, включаючи суб'єкти й обсяг. Основними відмінностями є такі: сутність морського перевезення зводиться до переміщення пасажирів з одного пункту в інший, сутністю договору морського круїзу є морська подорож і відпочинок [3]. Відповідно до класифікації, договір морського круїзу є консенсуальним, оплатним, двостороннім [4, с. 16].

На думку вчених, у договорі морського круїзу має бути відображена специфіка цього виду договору і тому «при використанні різних форм договору морського круїзу необхідно слідкувати за тим, щоб до тексту договору морського круїзу включалися права та обов'язки учасників морського круїзу, які законодавчо не суперечать установленим правам і обов'язкам» [1]. Адже, кожна сторона цього договору має свої інтереси, учасник круїзу отримує узгоджене обслуговування, а організатор круїзу визначену договором грошову суму.

Залежно від особливостей та специфіки самого круїзу договір круїзу може бути публічним договором приєднання або договором, що укладається на загальних конкурентних засадах. е. Однак «будь-яка угода сторін, що обмежує права учасника круїзу і не передбачена Кодексом торговельного мореплавства України, є недійсна» [3, с. 26].

Підвищення попиту на круїзний туризм у світі зумовлює збільшення кількості укладання відповідних видів договорів морського круїзу. Розуміння сутності та визначення істотних умов договорів морського круїзу, таких як предмет, ціна, строки та порядок оплати круїзу, впливають на рівень надання даного виду послуг та забезпечують дотримання кореспондуючих прав та обов'язків учасників круїзу.

Література

1. Пальченко А.А. Аналіз, сутність та правова характеристика договору морського круїзу. Шістдесяті економіко-правові дискусії: матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Львів, 27 жовт. 2021 р.). Львів, 2021. С. 60-63.

2. Кодекс торговельного мореплавства України: Закон України від 23 трав. 1995 р. № 176/95-ВР (в редакції від 01.01.2022 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/176/95-%D0%B2%D1%80#Text>

3. Балобанов О.О., Гонсеровська Т.С. Договір круїзу як договір туристичних послуг у порівнянні із договором морського перевезення пасажирів. *Молодий вчений*. Серія «Юридичні науки». 2020. № 11(87). С. 23-28.

4. Пашковська Л.І. Морське приватне право: навч.-метод. посіб. (для студентів денної та заочної форми навчання). Одеса, 2020. 89 с.

УДК 347.82 (043.2)

Меланіч В.В., Славіта Ю.В., здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Поліщук І.В., старший викладач

ДОГОВІР У СФЕРІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВАНТАЖІВ ПОВІТРЯНИМ ТРАНСПОРТОМ: ПРАВОВІ АСПЕКТИ ТА ОСОБЛИВОСТІ

Авіаперевезення набувають все більшого поширення як в нашій країні, так і за кордоном. Така популярність зазначеного виду перевезень обумовлена, насамперед, великою, порівняно з іншими видами транспорту, швидкістю, можливістю доставки пасажирів і вантажів у місця призначення, недоступні іншим видам транспорту. Державна політика формування та розвитку транспортного комплексу України передбачає своєчасне, повне та якісне задоволення потреб населення та суспільного виробництва у перевезеннях, створення сприятливих умов для господарської діяльності транспортних підприємств усіх форм власності та входження транспортного комплексу до європейської та світової транспортної системи.

Умови перевезення вантажу різними видами транспорту, а також відповідальність сторін щодо цих перевезень встановлюються договором, якщо інше не встановлено Цивільним кодексом України, іншими законами, транспортними кодексами (статутами), іншими нормативно-правовими актами.

Як визначає Цивільний кодекс, за договором перевезення вантажу одна сторона (перевізник) зобов'язується доставити довірений їй другою стороною (відправником) вантаж до пункту призначення та видати його особі, яка має право на одержання вантажу (одержувачеві), а відправник зобов'язується сплатити за перевезення вантажу встановлену плату [1].

Вантажні перевезення повітряним транспортом здійснюються на комерційній основі, виходячи з принципів свободи волевиявлення сторін,